

Pitanje od bilijun eura: Poljska od Njemačke želi odštetu za Drugi svjetski rat

Kategorija: SVIJETAžurirano: Subota, 24 Kolovoz 2019 10:57

Objavljeno: Subota, 24 Kolovoz 2019 10:57

Poljska se priprema za obilježavanje 80. godišnjice početka Drugog svjetskog rata, a vlada u Varšavi želi s Njemačkom ponovo razgovarati o ratnoj odšteti. No, može li se novčano odrediti patnja jednog naroda?

Kad je brujanje njemačkih bombardera u zoru 1. rujna 1939. probudilo 11-godišnju Zofiju Burchacinsku, mislila je da čuje krave. Ni njezina majka nije očekivala da upravo počinje rat, vjerovala je da je riječ o ranije planiranim vježbama.

"Bolje ti je da ustaneš", kazala je majka netom prije no što im se srušio krov. Obje su morale bosonoge pobjeći iz zgrade, još uvijek u spavaćicama.

Wielun je bio prvi grad bombardiran u Drugom svjetskom ratu. Tada se nalazio samo 21 kilometar od njemačke granice, nije imao vojsku, protuzračnu obranu ni industriju. Poginulo je nekoliko stotina građana.

Burchacinska se u grad vratila 1945. i više ga nije prepoznala.

"Otac mi je morao pokazati put do škole. Bio je to potpuno drugi grad", rekla je.

"Gdje su bile kuće, ostale su samo ruševine".

Danas 91-godišnja Burchacinska jedna je od mnogih Poljakinja koje vjeruju da Njemačka mora isplatiti ratnu odštetu.

Prema anketi novina Rzeczpospolita iz svibnja, gotovo polovica Poljaka podržava ideju da se od Njemačke zatraže reparacije. Gotovo četvrtina njih tomu se protivi.

"Rat koji su započeli Nijemci jako je osiromašio zemlju", kazala je Burchacinska. "Velik broj umjetničkih djela je ukraden ili uništen", dodala je.

Pitanje ratne odštete ponovno je pokrenuto 2015. kada vlast preuzima stranka Pravo i pravda (PiS). Parlamentarni odbor koji predvodi njezin zastupnik Arkadiusz Mularczyk trenutno procjenjuje koliku je štetu Poljska pretrpjela u ratu.

Neslužbena brojka, temeljena na poslijeratnom izvještaju prilagođenom inflaciji, trošak procjenjuje na više od 880 milijardi dolara.

Njemački povjesničari Karl Heinz Roth i Harmut Ruebner, koji će u listopadu objaviti knjigu o ratnim odštetama, procjenjuju da je rat koji je započela Njemačka u ukupno 21 državi nanio štetu od 7,5 bilijuna eura.

Čak i ako se od te brojke oduzme gotovo bilijun eura koju je Njemačka već isplatila, ova golema brojka dvostruko je veća od njemačkog godišnjeg BDP-a, ističe Roth. Takva svota ne može se tražiti čak ni od ekonomske velesile poput Njemačke.

Roth smatra kako bi dodatni bilijun eura, koje bi podijelilo 15 država, bio i dalje ogroman, ali realističan zahtjev.

Pitanje od bilijun eura: Poljska od Njemačke želi odštetu za Drugi svjetski rat

Kategorija: SVIJETAžurirano: Subota, 24 Kolovoz 2019 10:57

Objavljeno: Subota, 24 Kolovoz 2019 10:57

Povjesničar smatra kako bi to bio značajan doprinos "europskoj periferiji" koji bi ujedno podržao europski integracijski proces.

Poljska zasad nema planove zahtijevati ratnu odštetu, ali "teško je kazati da je to poglavlje zatvoreno", rekao je nedavno poljski ministar vanjskih poslova Jacek Czaputowicz.

"Usporedite gubitke drugih država s poljskim gubicima", naglašava ministar. "Ima država koje su izgubile mnogo manje, no dobile su odštetu", zaključio je.

Poljska je tijekom rata pretrpjela strahovite ljudske žrtve i materijalne gubitke. Poginulo je otprilike šest milijuna poljskih građana, među njima tri milijuna židovskog porijekla. Uništen je velik broj gradova i sela.

Ni kraj rata nije Poljskoj donio slobodu jer je njemačku okupaciju zamijenila sovjetska koja je trajala gotovo pola stoljeća.

Na konferenciji u Potsdamu 1945. dogovoreno je da će Poljska primiti dio odštete namijenjene Sovjetskom Savezu. No Staljin je primorao Varšavu da u zamjenu u Sovjetski Savez izvozi ugljen po jako niskoj cijeni.

Za današnju njemačku vladu pitanje odštete više ne može biti tema rasprave, rekao je početkom kolovoza u Varšavi njemački ministar vanjskih poslova Heiko Maas. Prema izvještaju njemačkog parlamenta iz srpnja, Poljska je propustila priliku tražiti reparacije 1953. i 1970. godine.

Czaputowicz, međutim, ističe da se u obzir moraju uzeti pravednost i moralnost procesa, ne samo njegova legalnost.

Za gradonačelnika Wieluna, danas udaljenijeg od njemačke granice zbog poslijeratne promjene teritorija, ratna odšteta je od sekundarne važnosti.

"Izgrađujemo dobre odnose s našim partnerskim gradovima u Njemačkoj i želimo da tako ostane", rekao je Pawel Okrasa.

"Ne bi htjeli da se oni zbog odšteta pogoršaju", zaključio je gradonačelnik.

I sama Burchacinska vjeruje kako se moraju održati dobri poljsko-njemački odnosi.

"Meni je teško oprostiti, no vjerujem da generacija mojih sinova, unuka i praunuka ne smije imati tu mržnju prema Nijemcima jer ona ne vodi nikuda". (Hina)

Pitanje od bilijun eura: Poljska od Njemačke želi odštetu za Drugi svjetski rat

Kategorija: SVIJETAžurirano: Subota, 24 Kolovoz 2019 10:57

Objavljeno: Subota, 24 Kolovoz 2019 10:57

Jan KALAMARZ	Józefa, Maria, Stefania, Jan i Józef KAŁUŻOWIE	Franciszka i Zbigniew KA
stawa i Władysław KRYCZKOWIE	Stanisław KRZEMIŃSKI	Barbara, Kazimierz i Tadeusz KRZYS
SKA	ks. Mieczysław ŁACHOR	Zofia i Józef LANDOWSCY
Jan LANGENBERGER	Anna LA	
ena ŁACKA	Jan ŁOPACIUCH	Kazimierz ŁOPACKI
Witold ŁOWICKI	Stawomir ŁOZOWSKI	
Aniela i Józef MAJCHROWICZOWIE	Helena MAJCHROWICZ-SZYDŁO	MAJKOWSCY
Ant		
Antoni NIDENTAL	Jan NIECPON	Teofila, Waleria i Eugeniusz NIEDZIELOWIE
Lukasz NIEMO		
Z	Maria OBARA	ks. Eugeniusz OKOŃ
Andrzej OLAK	Emilia OLEKSAK	Michał OLEKSAK
aw, Józef i Szymon PACUŁOWIE	Bolesław PAKLA	Michał PALUCH
Helena PAPIERNIK	Jan PA	
IE	Józef PSZCZOLIŃSKI	Wawrzyniec PSZENICZKA
Stanisław PUC	Katarzyna KAPŁON-PUC	
Aniela i Jan RAKSOWIE	Antonina i Walenty REJCZAKOWIE	Stefania, Alfons, Feliks, Józef, Kazimier
IE	Eugeniusz WALICHOWSKI	Teresa SOKOŁOWSKA-WALICHOWSKA
Maria i Jan SAMOJEDN		
Antoni SZPYTMA	Kazimierz SZTABA	Leon SZTABA
Ludwik SZUL	Stefania, Augustyn i Józef	
slaw TEICHMAN	Feliks TELEGA	Andrzej TENCZAK
Józefa i Jan TERESZKIEWICZOWIE	Władys	